

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK.

Vidéken és Léván házhoz küldve:
Egy évre . . . 10 kor. — fill.
Hat hóra . . . 5 kor. — fill.
Három hóra . . . 2 kor. 50 fill.
Előfizetési pénzek póstautalványokkal küldhetők.
Egyes számok 20 fillérért kaphatók
a kiadóhivatalban.

BARSS.

HIRDETÉSEK
Négyhasábos peti-sor egyszeri költsége 14 fill.
kétszeri 12 fill., többször 10 fill. fizetendő.
Bélyegdíj minden egyes beiktatásér 10 fillér.
Hivatalos hirdetések
100 szög 2 kor. 40 fill., azontul minden szög 2
fillérvél számítatik.
A nyilttérben:
minden négyhasábos garmond-sor díja 80 fillér.
Velünk a közönségben levő hirdető-irodák, elő-
fizetők, vagy a gyakori hirdetőik tetemes díj-
kedvezményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TARSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.
FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen: hetenként egyszer
→ vasárnap reggel. ←

A hirdetéseket, előfizetéseket s a reklamációkat a kiadóhivatalba
(Takarék- és Hitelintézet épület) kérjük utasítani.
A LAP KIADÓJA: NYITRAI és TÁRSA.

A sajtó.

A sajtót nagyhatalomnak szokták nevezni. És kétségtelen, hogy a tisztességes, komoly sajtó, ha valamely közügyben felemeli szavát, annak súlya van, mert hogy a hírlapi sajtó a mai időben elsődrendű kulturális tényező, azt senki kétségbe nem vonhatja. A kort mozgó és előre vivő nagy eszmék a sajtó emlőjén nyerték és nyerik tápláltságukat; nincs egy vívmánya korunknak akár a tudományos, akár a politikai téren, melynek bölcsőjét nem a sajtó ringatta volna.

A sajtó áldásos hatásáról legnagyobb mérvben saját hazánknak, Magyarországnak legújabb kori története győz meg bennünket.

Hazánkban is a modern eszmék elterjedését és uralomra jutását legnagyobb részben a sajtónak lehet tulajdonítani, annak a sajtónak, mely tudományos apparátussal, önálló felfogással vette taglalás alá a nemzeti közélet legégetőbb kérdéseit; annak a sajtónak, mely merész kezekkel nyult be az alvó nemzet meglankadt idegei közé, és nem hagyott békét a kiváltságok lágy párnáján szendergő elemeknek, míg azokat tevékenységre nem ösztönözte s a tespedés mély álmából föl nem serkentette. Az ily irányú sajtónak megteremtője Magyarországon Kossuth Lajos volt.

Mi csak a históriából alkothatunk magunknak fogalmat azon politikai és társadalmi állapotokról, melyek a múlt század első felében Magyarországot uralták.

Azok a nemzeti nagy eszmék, melyek a francia forradalom világrázó viharában megszólaltak, a magyar nemzetet mély álomba merülve találták s míg ezen eszmék másutt teljesen átalakították az állami és társadalmi intézményeket, addig a magyar nemzet

még folyvást a feudalizmus bilincseiben sorvadozott s egész élete csak a sérelmi politika aluszékony feszegetéséből s a zajos tisztujtásokból állott.

A hírlap volt az, mely az ébresztő szellőt az alvó nemzet homlokára lehelé.

Az egészséges magyar hírlapirodalomnak Kossuth a megmentője. Bár csak nyomdokait tudnák követni mindnyájan azok, a kik Magyarországon a hírlapírás mesterségével foglalkoznak!

Hazánkban is ez idő szerint a hírlapirodalom kifejlődése igen nagy arányokat öltött. A napilapoknak és a vidéki újságoknak egész seregével találkozunk. Ez nagyon örvendetes jelenség, mert azt mutatja, hogy a nemzet géniusza minden téren érvényesíteni akarja magát s a szellemi versenynek, a haladásnak és fejlődésnek téreim lépést akar tartani a többi művelt nemzetekkel.

Csak az a baj, hogy a belső tartalom tekintetében kevés lapunk áll azon a színvonalon, a mit a hosszú multra való tekintettel megkívánni lehet. Sok lap csak regisztrálja a napi élet eseményeit, de magasabb politikai és társadalmi kérdések tárgyilagossággal megvitatásával nem foglalkozik.

Lehet, sőt kell is bizonyos közcélok és irányok szolgálatában állania a hírlapnak, de szem előtt kell tartani az igazmondást, mert a hírlapnak hazudnia soha nem szabad; nem szabad hamis eszméket és erkölcsrontó tanokat terjeszteni s ezekkel hamis és nemtelen irányba terelni a közönség, a nemzet gondolkodását. A hírlapi sajtó hiába vindikálja magának a „közvélemény“ nevet, ha nem tud közvéleményt csinálni, ha nem képes a közönség hangulatát úgy befolyásolni, a mint azt a magasabb eszmék és irányzatok otthonossá tétele megkívánja.

A hírlapi sajtóra mindenha nagy-szerű és fontos feladatok vártak és

várnak. A haladó kor mindig vet föl új eszméket, melyeknek a közönséghez utat kell törniök. És ebben az uttörő munkában elől jár az ujság.

Azonban a sajtó egyrésznének hangja, különösen a fővárosban, méltán rászolgált arra, hogy azt a lapot undorral és megvetéssel lökje oda az ember, a hova való: a szemétdombra.

Ezek az ujságok a letűnt kor bukott nagyságainak fizetett szócsövei, akik előtt semmi sem szent; sem a női becsület, sem a családi élet, Mint az éhes kutyák megugatnak mindent, megmar-nak mindent, megfertőztetnek mindent, a mihez hozzáérnek.

Nem törődnek ezek az ország sor-sával, mert ez az összeverődött banda, ha büntetendő cselekményen érik, Amerikába szökik a büntetés elől s onnan öltögeti a nyelvét.

Szinte tűrhetetlen az a vakmerőség, a melylyel támadják közéletünk vezető embereit, Valamikor, a mikor még az egységes szabadelvű párt grasszált az országban és őrizte féltékenyen az összetört husos fazekat, szinte volt ellenzéki sajtó. De tessék annak magas, emelkedett szellemű hangját a mai ugynevezett ellenzéki újságok izléstelen piszkolódásaival összehasonlítani!

Igy csak azok beszélnek, akiknek nincs mit keresniök a tisztességes emberek között, a kiknek halovány reményük sincs, hogy valaha abból a mélységből a felszínre vergődjenek, a hova süllyedtek, szóval a kiknek nincs mit veszteniök.

Ezek mindenkit sárral dobálnak. Mindenkit oda akarnak huzni, a hova ők maguk süllyedtek, a sárba.

De hiszünk, hogy az értelmes magyar közönség nem fog felülni ezeknek a hangoknak, a melyek végső célja zavart támasztani s a zavarosban eltemetett régi korrupt rendszert visszaál-

litani. De megvetésével fogja sújtani a hírlapírói névre nem méltó gazembereket s főmédvényeiket át se olvassa.

Ezek nem méltók a hírlapírói névre. Ezek veszett kutyák, a melyekre szájkosár kell, mert különben nincs biztonságban tőlük a tisztességes társadalom.

A kretinizmus.

A nyájas olvasó bizonyára már látott kretint, avagy ha még nem volt szerencséje látni a teremtés koronájának e korcs alakját, úgy legalább hallott róla.

Minthogy azonban a kretin egyének csak szórványosan tapossák e sárteket, an-nál fogva nincs is mindenkinek alkalmja, hogy azok testi és szellemi világával közelebbről megismerkedjék.

Evégből az alábbiakban legalább szük keretben ismertetni kívánom a kretin testi és szellemi világát.

Mindenek előtt az a kérdés merül föl, hogy mi a kretinizmus?

Erre vonatkozólag rövidesen jelezve; a kretinizmus nem egyéb, mint a szellemi gyengeséggel párosuló testi elkorcsosodás.

Második ide vágó kérdés, hogy hol lelhető fel a kretinizmus?

A kretinizmus leginkább a magas hegy-ségek által körülzárt és mély völgyekben lakó egyének közt található.

S különösen az ily helyeken levő víz, talaj, légkör az, mely a kretinizmus meleg ágyát képezi. Így Európában: Svájcban, Tirolban, F. Ausztriában; minálunk: a Csalóközben és a felvidék egyes bányavárosai-ban, (Körmöcbányán, Selmecbányán) található.

A kretinizmus lehetett vagy veleszületett, vagy szerzett baj. Mert bebizonyított tény, hogy a kretin egyének ivadékai szintén — kretinek lesznek.

A szerzett v. veleszületett kretinizmus első tünetei rendszerint csak az első év végén v. a második év derekán jelentkeznek, de legkésőbb a gyermek 7-ik életévéig.

TÁRCZA.

Svajczi emlékek 1906.

Felolvasott a kath. kör estélyén, 1907. febr. 2-án.

Tisztelt Közönség!

Mikor a kath. kör vigalmi bizottsága első megbeszélését tartotta, melyen arról volt szó, milyen érdekes műsort tudnánk összeállítani farsangi estélyünkre, mely vonzó is legyen, szórakoztató is — felmerült egy felolvasásnak a kérdése, melyet nekem kellene megtartanom. Készséggel vállalkoztam erre a feladatra, jóllehet kifejeztem abbeli nézetemet, hogy ilyen felolvasások felette terhesek, hosszadalmasak különösen a tánczolni vágyó ifjúságra. És úgy látszik a vigalmi bizottság tagjainak jó része osztotta ezt a nézetemet (zárójelben megjegyzem, hogy közöttük sok táncos is volt), mert a felolvasás eszméje ugyan el nem ejtetett, de a legszigorúban kimondatott, hogy a felolvasásnak igen rövidnek kell lenni — nem tarthat tovább 15—20 percnél. Ilyen kötött marsrutával léptem tehát a felolvasó asztalhoz, hogy svajczi emlékeimből elmondjak részleteket, tekintettel a kiszabott idő rövidségére, nem rendszeresen, hanem csak úgy kiszakítva egyet-mást az érdekesebb tapasztalatok közül, éppen úgy, mint mikor az ember egy virágos kertbe lép, hogy sokszor küssön — nem szedi le a kert összes virágait, hanem körülnéz s csak amelyik virágocskán megakad a tekintete, azt szakítja le és kőbe teszi tetszetős csokorba.

Régi vágyom volt már beutazni a regényes, az utazók által annyit felmagasztalt kis köztársaságot, Svajcot. Fokozta ezen vágyamat azon körülmény, hogy Svajc egyike azon európai államoknak, a hol az iskolaügy igen fejlett állapotban van. Képzhetik, hogy a ki oly előszeretettel foglalkozik a tanúgygyal és az iskolákkal, mint én, gyorsan határozottam. Őszekötri a hasznosat a kellemessel — ez a jól beosztott életrend egyik fő paragrafus! Megyek tehát Svajcra — ez lett a jelszó! Most már csak társakat kell keresni, mert oly szomorú, lehangelő, kivált a messze idegenben, egyedül lenni — éreztem ezt, mikor 4 év előtt Németországban jártam egyedül. Dombay Narcisz, városunk fia, esztergomi főgym. tanár, hamar meg volt nyerve az utazásra. De legjobb és legolcsóbb hármásban utazni! Éppen Svajcz térképét tanulmányoztam, mikor belépett hozzám Dr. Frommer főorvos ur. Mit csinálók? Utazom. Hová? Svajcra. Mikor? Ekkor. Kellemes lenne a társaságom? Hogyne, doktor mindég jó ha kéznél van! De az orvosi tudományomat otthon hagyom. Azt majd elintézzük az uton. Még néhány kérdés és felelet — és meg volt a harmadik utitárs — mehetünk.

Julius 6-án este Bécsben vonatra ültünk. A kupé tömve volt — feszélyezte a helyzetet egy fiatal, majdnem gyerek házaspár jelenléte, kik úgy látszik nászutazásra mentek és az édes kedveskedések egész sorozatával gyönyörködtettek bennünket. Különösen a főorvos volt páczban, mert szemközt ült velük — azt hiszem nem is aludt egész éjjel semmit.

Reggelre Innsbruckban voltunk, de már jóval Innsbruck előtt jelentkezett a hűvös tavaszi levegő, mely a forró nyár közepette oly kellemesen törülgette izzadt homlokunkat, amint a hóborította hegyekről alámerült az Inn völgyébe.

Innsbruckból egyenesen a bódeni tóhoz siettünk és hajóra ülve este felé a würtembergi királysághoz tartozó Fridrichshafen tóparti városban töltöttük az éjszakát.

A város teljesen fel volt lobogóva, ünnepi hangulat mindenütt! Mégis szép dolog, hogy ilyen egyszerű utasokat ilyen ünnepélyesen várnak! Csak később tudtuk meg, hogy a városban bérmlás lesz és a pompa, fény nem annyira nekünk szól, mint inkább a püspöknek, aki másnap reggel tartotta bevonulását. De azt már nem nézhettük meg, mert jókor reggel hajóra ülve, a bódeni tón áthajóztunk Konstanzba, a bódeni nagyhercegség egyik legjelentősebb városába.

Vasárnap lévén, Dombay utitársammal a domba siettünk sz. misére. Az óriási templom zufofla volt közönséggel; c'fra ruhás portás állott az ajtóban és vezetgette a temp'omba érkezőket. Megkérdeztem tőle, miféle ünnep van itt ma? Egy fiatal konstanzi pap tartja primitióját, első szent miséjét — volt a válasz. Az isteni tisztelet végével érdekes kép volt, a mint a közönség, urak és nők, sorfalat álltak az utcákon a templom ajtajától a primitians lakásáig és a segédkező papság, kosszorú leányok és a közönség másik részével hazakísérte a fiatal papot lakására. Megnézve Konstanz nevezetességeit, ebédelni mentünk. Oh ez az ebéd! Elvette minden tekintélyemet utitársaim

előtt és az egész utazás alatt, mint a rossz szellem, folyton üldözött társaim gunyos mosolyában. Én voltam ugyanis a vezető, aki már bejártam az eddigi helyeket és megfordultam Konstanzban is. Ugy emlékeztem rá, hogy a tó partján elterülő nyári vendéglőben négy év előtt elég jól megebédeltem. Ide veztettem tehát társaimat is. A kerti helyiségben nagyon gyanus alakok, fogyatékos felszerelés mellett, étkeztek éppen nem kívánatos eledelket. Semmi, mondám, ez közönséges munkás étkező, menjünk be a fődött helyiségbe. Durva terítékek mellett bakák tanyáztak és itták a sört. Már most azért sem tágitok, — társaim savanyu arcát vizsgálva, kerekimondtam, hogy a vezető parancsol, itt ebédelünk, punktum! Valami süfű, kásás leves után sültet hoztak élvezhetlen főzelékekkel, azután tortát, melyben a mogyoró héj ugyancsak ropogott a fogunk alatt. Fizettünk és mint aki kiszabadul valami fojtó levegőjű pinczéből, úgy éreztem magam a szabadban. Azt mondták társaim, hogy egész nap nagyon csendes és szerény voltam, azért még ők vigasztaltak a rosszul sikerült vezérség felett. Délután vonatra ültünk, átléptük a svajczi határt és megérkeztünk a már Svajcra területén fekvő Schaffhausenbe, hol a Rajna folyam világhírű vizesése van.

A Rajna esése közép Európának leghatalmasabb, legszemképrátatóbb vizesése. A vístömeg egy hatalmas mészkösziklán keresztül három ágba zuhan le a mélységbe. Az esés felett a folyam szélessége 260 méter s az esés magassága mintegy 30 méter. A lezuhanó hullámok a napfény mellett ezüst

Ezek után áttérhetünk azon testi és szellemi tünetekre, melyeket a kretinismus von maga után.

Tekintve a kretin testalkatát, azon számos szembeötlő fogyatkozás észlelhető. A kretin úgy egészében véve, különös tipikus alaknak tűnik fel. Egyebekben alacsony, törpe termetű, s bárdolatlan mozdulatai tessik őt azzá.

Szemléltetve nézve különösen a kretin arckoponyája jellegzetes. A kretin koponyáján számos elfajulást találhatunk. A koponya a testhez irányítva lehet: kis, hegyes és nagy.

A kis koponya (microcephalus) keletkezésének főoka a koponyavarratoknak korai elcsontosodása. Ennek következtében a koponya térfogata nem tágulhat, mi az agykéreg növekedésére is gátlólag hat.

A nagy koponya (macrocephalus) okozója az agykéregben rejlő gyomroskákak vízzel való telítése. Az összegyülemlett folyadék tágítja a koponya falzatát és egyúttal beníti hatással van az agykéreg sejtjeire és rostjaira is.

Továbbá a kretin koponyáján még oly kóros tüneteket is találunk, melyek a normális koponyán egyáltalán nincsenek. A kretin arcsontjai kiálló és szélesek; a homlok hátrahajlott és alacsony; a szemresek keskenyek; a szemhéjak vastagok; a szemek fénytelenek; az orrgyök széles; az ajkak vastagok és nagyok, a nyelv vastag és széles; a fogak ritkák és hiányosak; a *paizsmirigy golyvás*; az egész arc bőr száraz és ráncos.

De nemcsak a koponya külső részein vannak kóros tünetek, hanem a bennső részén is. Az agykéreg szövettani része számos elfajulást mutat. Az agykéreg jóval kisebb, mint a normális emberé; tekervényei nem mutatnak elágazásokat; a barázdák kicsinyek, s sekélyek. Egyes helyeken az idegek velős állománya, sejtjei elsorvad, illetve elsorvadnak s helyét finom rostokból álló glia pótolja. A társító rostok hiányosak s rendellenes összeköttetésben állanak az agykéreg tekervényeivel és a megfelelő lebenyekkel. Az agykéreg alatti dúcok is kóros fejlődésűek. (A kis agy, a nyúlt agy, Varol hid s a gerincevel.) Mindezekhez hasonló tüneteket találunk a gyengegetettségű, gyengeelmű és hülye egyénekénél is. A kretinnél a szóbanforgó vonatkozásokon kívül, még oly sajátos tulajdonságokkal is találkozunk, melyek az ő egyéniségére jellemző bélyeget nyomnak.

A kretin minden mozdulata, de kivált a járása esetén, ügyetlen. Minden oly mozgás, melynek keresztülviteléhez magasabb intelligencia szükséges, ez a kretinnél teljesen mellőzendő. Legtöbb kretin tisztátalan s aluszékony. Egyesek kóborlásra, lopásra s semmivetésre föltötte hajlamosak.

Ezek után nézzük a kretin lelki világát. A kretin lelki világát vizsgálva, arra a meggyőződésre jutunk, hogy azok közt

vannak: hülye, gyengegetettségű és gyengeelmű egyének.

Mindeme szellemi rendellenességek egyes-egyedül az idegrendszer kóros-hiányos működésén alapulnak.

Köztudomású, hogy minden szellemi működés székhelye: az agykéreg. Amde az is világos, hogy az agykéreg központjain végbemenő mozzanatok csak akkor folynak teljesen simán s zavartalanul, hogyha az agykéreg működésének részei közt teljes, egyenes összhang uralkodik. Már pedig az előbbieken láttuk, hogy a kretin agykéreg kóros fejlődésű s így ebből kitolyólag szellemi élete is abnormis. A kretin érzékszervei épeknek látszanak, de az idegrendszer fogyatékosága miatt, hibás működésűek. Emiatt a külvilág benyomásai csak igen lassan és nehezen szűrődnek a lelki világába. Érzetei homályosak és elszigeteltek. A képzetársítások és az ezen alapuló értelmi működések felületesek. A kretin az absztrakt fogalmak alkotására majdnem képtelen, mivel egész életén át csupán érzékszerveire támaszkodik s így csak a konkrét fogalmak bölcsőjében ringatja magát. A képzetársításon alapuló emlékezőtehetsége is fogyatékos; amennyiben a régebben történt eseményekre csak homályosan emlékszik, vagy pedig egyáltalán nem emlékszik rájuk.

A kretin szellemi világa mérlegelésénél, számba kell vennünk, annak a beszédképességét is. A kretinnél gyakoriak a központi idegrendszer megbetegedéseiből eredő beszédhibák, de gyakoriak a beszédészerveinek kóros elváltoztatásán alapuló, az u. n. szervi-beszédhibák. Egyeseknél (a hülye kretin) a beszéd teljesen hiányzik, másoknál ismét csak néhány szótagra, szóra, vagy korlátolt mondatra terjed. A gyengeelmű és gyenge tehetőségű kretineknél a beszédképesség bizonyos fokáig eléri, de annak korlátain túl már nem terjed.

Ime egy röpké bepillantás a kretin testi és szellemi világába.

Körmöcbánya, 1907. január 9-én.

Szobolovszky István.

A kultur-krajczár.

Az elmúlt század elején mindent elkövettek a magyar kultúra fejlesztéséért küzdő elődeink, hogy az irodalomnak a fővárosban országos központot teremtsenek s megalkotva a nagy centralizációt, a magukra hagyott erőket egyesítsék, a kölcsönhatást előmozdítsák és az egyesek érvényesülését megkönnyítsék.

A törekvés elérte célját. Hatalmas központot kaptunk az ország fővárosában, hatalmasabbat, mint a milyent óhajtottunk.

Szomorú, de tény, hogy ma már csak egy irodalmi csatamező van: a főváros, ahol az érvényesülés nehézsége miatt ma már nem választott munka folyik, hanem minden egyesnek adóz harca valamennyi ellen.

A vidék nem számít.

Vidéken megjelent könyv, vidéken előadott darab nem irodalmi grádus. És ha itt-ott sikerült egy vidéki talentumnak figyelmet kelteni, azt jóakarói siettek felhozni a fővárosba, hogy odakint el ne kallódjék.

az utcákon, csaknem mindannyi fehér, könnyű öltözetben. Érdekes az esti kávéházi élet; a kávéházak tömve vannak hölgyközönséggel. Amint a társaság a kávéháza érkezik, a pincérek minden hölgy lába alá egy kis zsámolyt tesznek — hogy mi annak a jelentősége, nem tudom.

Feltűnő Genfben, épen úgy mint egyéb Svájci városban is a sok virág. Az utcákon minden szabad helyecske, minden zugszöglet virágokkal van megtömve. A középületek, városháza, iskolák, törvényszék stb. erkélyei telve vannak virággal. Nincs az a kis étkező, kocsma, hol legalább néhány szál virág ne díszítene az asztalt. Minden olyan kedves, jó hatással van az idegenre — az ember egész barátságosan érzi magát azok között az emberek között, a kik annyira szeretik, kultiválják a virágot, mert aki a virágot szereti, rossz ember nem lehet.

Vannak ugyan Genfben vadállatok is, emberi alakban, — az idesereglett anarkisták, de csak többnyire idegenek. Csak azon csodálkoztam, hogyan engedheti maga közé azt a sok gonosztevőt ez a józan svájci nép? Ezeknek az anarkistáknak a legvadabbja volt minden bizonnyal Luccheni, aki egy ártatlan jószágos asszonyt, a mi szeretett királynékat ölte meg. Bennünket mint magyarokat felelet érdekel, hol történt a borzalmas eset? Elmentünk tehát a tó partjára a „Hotel Beau Bivage” nevű fényes szálloda elé, hol a megboldogult királyné lakott. Innét tette meg a rövid utat a hajó-

A legtöbben azután a fővárosban kalódnak el, mert itt, ahol ugyanarra a pontra küzdők százai törnek, a győztesek már a dolog természeténél fogva is kevesen lehetnek.

Szomorú elgondolni azt is, hogy mennyire ki van szolgáltatva a szellemi táplálék tekintetében a vidék a fővárosnak. Olvasmányt, szindarabot csak innen kap. Előre megszabott, sokszor nemzetietlen divatnak kénytelen hódolni s eleve le kell mondania minden önállóságáról. A főváros irányzatai diktálnak mindenben.

Sokszor helyes ez, de sokszor kimondhatatlanul káros, amint azt színházi és irodalmi életünkben nem egyszer volt alkalmunk tapasztalni.

Ily esetekben nemzeti szempontból felelet kívánatos volna, ha a vidéki nagy városok — ugyazólva — irodalmi és művészeti rostaikká változnának át.

E szerepet azonban csak úgy tölthetik be, ha a *nemzeti kulturának számottevő empurumai* lesznek.

A küzdőterek megsokszorozását jelentené ez az állapot és orvoslást az eddig fennálló bajoknak.

Amily nagy érdekünk volt azelőtt, hogy egy központunk legyen, épp oly kívánatos ma az, hogy minden egyes nagyobb vidéki város kulturális gócponttá alakíttatván át, belevonattassék a lüktető, az egészséges irodalmi és művészeti életbe.

Az „Országos Irodalmi és Közművelődési Szövetség” régi törekvése ennek a nagy decentralizációnak a keresztülvitele. Már alakulásának magvát is jórésben ez a gondolat képezte, melynek szükségessége volt mindenkinek be kell látni, aki a magyar irodalom és művészeti élet legutóbbi fejlődésének korakán kereszttülpillant.

A legteljesebb elismeréssel kell fogadnunk — saját jól felfogott érdekünk szerint is — a Szövetség törekvését s annak a kultur-krajczár formájában megnyilvánuló első, nagy horderejű gyakorlati jelét.

A Szövetség a vidéki színházi igazgatók legnagyobb részével megalapított arra nézve, hogy az 1 kor. 20 filléren felüli jegyek ára 2—2 fillérral felemltessék.

Az így befolyó összegből viszont a Szövetség nagyobb összegű pályadíjakat tűz ki magyar tárgyú s a vidéki színházak számára irandó darabokra, egy-egy vidéki színházi rendező és író, hírlapíró utazására és egyéb irodalmi, művészeti törekvés támogatására. Mindezen pályadíjak felett egy küön bizottság határoz, amely a szövetség 10 kiváló tagjából, a mozgalomhoz csatlakozott színügyi választmányok s szinigazgatók képviselőiből, valamint a V. II. O. Sz. és a Vidéki Hírlapírók Szakszervezetének bejelentett küldötteiből áll.

A terv igen érdekes s megvalósulása a vidéki városok kulturális életében fontos fordulópontot jelent. E fogadása annál inkább kívánatos, mert a meg sem érezhető áldozattal nagy, nemzeti ügyet támogat közönségünk: a magyar kulturális élet emelését, a tisztult izlés diadalát.

Különfélék.

— **Városi közgyűlés.** Léva r. t. város képviselőtestülete folyó hó 4-ikén folytatta és fejezte be a városi költségvetés és egyéb elmaradt ügyek tárgyalását. A gyűlés kezdetén felszólalt Báthy László prépost-plebánus, bejelentvén, hogy az előző napon több városi képviselő bizalmas értekezletet tartott, melyen elhatározták, hogy a városi adminisztráció bajainak megvizsgálása céljából

állomáshoz gyalog, mely alatt a szerencsétlenség érte.

A parton egy bérkocsissal alkudoztunk, ki bennünket az egész napon át a városban hordjon. Megkérdeztük tőle, nem tudja-e, hol ölték meg a szerencsétlen királynét? Hogyne tudnám, hiszen itt van az én állomásom; a bakról néztem végig az egészet, s mikor a gyilkos beledöfte rásopolyát a szegény királyné mellébe s az a döféstől arca bukott, én szaladtam oda kefével, hogy beporozott ruháját megtisztítani segítsék. És megmutatta a tó partján azt a pontot, a hol az a borzalmas tragédia történt.

Mélyen megilletődve hagytuk el azt a szomorú helyet! Később megmutatták azt a börtönt is, ahol az a vadállat zárva van, örök szegényére az emberi névnek.

A városban megnéztük a nevezetességeket, miközben a városháza felé értünk. Ennek nyílt oszlopcarnokában egy arcképgyűjteményen akadt meg tekintetünk. Kimeredt szemű, bozontos haju, fájdalmas tekintetű alakok, nők és férfiak vegyesen. Nem tudtuk megérteni, kik lehetnek ezek, míg végre a főorvos ur a francia feliratból, mert Genf csaknem egészen francia, kihámozta, hogy ezek azok az ismeretlen alakok, kiket a genfi Kantonban meggyilkolva vagy egyáltalán halva találtak, s hogy kiltüket megtudják, lefényképezték és felismerés végett a csiarnokban kiügesztették.

(Folyt. köv.)

egy bizottság kiküldését fogják indítványozni, mely minden irányban jó akaratú és tárgyilagossággal keresse ki az okokat, melyek a városi ügyek vezetésében zavart idéztek elő, egyszersmind vizsgálja meg az egyes hivatalok ügybeosztását is azon célból, hogy az esetleges túlterheltesek orvosolhatók legyenek. A közgyűlés magáévá tette az indítványt s a bizottságba Báthy László elnöke alatt Beicsák László, Holló Sándor, Levatic Gusztáv, dr. Kmosó Béla és dr. Karafiáth Máriaustagokat küldte ki. — Ezután folytatták a költségvetés tárgyalását. Az új világító testek beszerzésénél a polgármester jelentette, hogy a vámutnak a vasúthoz való fordulójánál, továbbá a nagyhidnál új ivlámpát fognak felállítani, melyek a malomnál levő harmadik ivlámpával együtt a vámut terhet fogják képezni; a vámutnak beszámított harmadik ivlámpa helyett a piacon állítatik fel egy új ivlámpa. Ezen kérdésnél több felszólalás történt, panaszok hangzottak, hogy a mellékutak világítása igen gyenge, hogy az új ivlámpa inkább a Flóra-téren állítassék fel stb. Csekey Vilmos indítványára a közgyűlés mindezen kérdések tárgyalását elejtette, mert hiszen ugys bizottság küldetett ki, mely a beszerzendő árammérő eszközökkel a világítást lesz hivatva ellenőrizni, ugyanezen bizottság tegyen arra nézve is javaslatot, hol, mely utcákban van szükség új világító testek felállítására. Ebben a közgyűlés megnyugodott. Dr. Weinberger felszólalt a városi közmunkák kiadása ügyében. Hibáztatja, hogy a város minden közevési munkát Monaco Mose által végeztet, a ki nem is magyar állampolgár. A polgármester felvilágosítja, hogy ezeknél a munkálatoknál Monaco csak a napszámot erőt szolgáltatja, a szükséges anyagokat maga a város adja. Kezdetben árlejtést is hirdettek, de akkor is csak Monaco vállalkozott. A közgyűlés utasítja a tanácsot, hogy jövőben ezen közevési közmunkákra is hirdessen árlejtést. — A közgyűlés végül elfogadta a folyó évi költségvetést. — Dr. Karafiáth interpellál, hogy miért nem tárgyalatik a költségvetés már az előző év őszén, amint ezt a törvény is megkívánja. A polgármester felvilágosítást ad arról, hogy miért maradt ily későre a költségvetés tárgyalása; mivel igen hosszú utat kell bejárnia, azért már a nyáron be kell nyújtani, hogy őszel tárgyalható legyen. Így a második felév alatt fölmerült szükségletek és kívánalmak már nem szerepelhetnek a költségvetésben. A közgyűlés mindezek dacára határozattá emelte, hogy a költségvetés a törvény értelmében már az előző év őszén tárgyalassék. — A polgármester jelentette, hogy a honvédelem helyreállítására János Jenő és Havass Mihály 101 koronát gyűjtöttek, mely összeg az emlék alapja gyanánt helyeztetett el. (Az emléket ugyanis a város már helyreállította) — Elfogadta a közgyűlés a szabályszerűségi törvényéről, továbbá a hordár és bérszolgálatiparról szóló szabályrendelet tervezetét. — Felolvasatott a miniszteriumnak a tankerületi főigazgató útján a városokhoz küldött közönség leirata, hogy a párhuzamos első osztályt beállította, egyben kijelenti a miniszter, hogy ezen osztály tanerőt nem díjazhatják, fűdözze a költséget a város a tandíjakból. A közgyűlés utasítja a polgármestert, hogy ha a kormányval kötendő szerződés elfogadva visszaérkezik, kérvényt intézzen a kultuszormánynak, hogy a párhuzamos osztály költségeit vállalja el, mert ellenkező esetben a város kénytelen volna azt beszüntetni, mivel a tadjak a főgimnázium épületének kibővítésére vannak lekötve. Ezel a gyűlés véget ért.

— **A Lévai Kath. Kőr bája.** Nem csalódtunk. A Kath. Kőr farsangi mulatsága, a melyet a múlt vasárnap tartott, méltó régi, jó hírehez. A műkedvelők pódiumáról élvezet volt végig nézni a telt házon. Festői látvány az, mikor a szeretet elolvastja a társadalmi osztályokat szétválasztó jeges falakat, s megfürnek az emberek békeességben, boldogságban. Szűk volt újra az Oroszlán nagy terme. S a mit keresett a vendégsereg, megtalálta. A műsor illéssel volt összeállítva és a legderekabb ügyességgel bemutatva. Az első számot, Richter népdalait a műkedvelők vegyes kara énekelte. S ha a boldogult szerző szelleme végighallgatta a dalt, megelégedéssel telhetett el. Méltó bevezetés volt Báthy László, prépost-plebánus, felolvasásához, melyet „Svájci Emlékek” címen tartott. A megszokott érdekességgel irt és kedélyességgel előadott emlékeket lapunk más helyén egész terjedelmében megörökítettük. Bihari „Primitivális Magyarját”-t Fekkes László játszotta szép tehetséggel és nagy gyakorlatossággal hegedűn, Kánszki Lajos pedig zongorán. A jókedvű, vig szamok közű szepben beillett Rudnyánszkinak a „Gyává”-ja. Vidinszky Géza szavalta, kinek nevét a legényegyesület ünnepélyeiből már eddig is előnyösen ismertük; de ez alkalommal különösen ügyes szavalónak mutatta be magát. S a mi kis csalógny szánaknak a dala már kinek ne tetszett volna? Ki is tapsolták, meg is ujráták és Bartos Mariaka hűségesen dalolt fájón, érzelmesen. Dankó Pista „Le-mondása” utau sorra kerültek a „Künn a pusztán”, a „Gyere velem” stb. Báthy Gyula már türelmetlenül várt a tárogatójával. Nem késett el. Rákócziás érzelmet mindig lehet találni a szinmagyar lelkekben, s az ő tárogatójának mélabus akkordjaira visszhangzik a taps, kél a lakóeret. Juttasson belőle kisérőinek is, dr. Laksner Zoltánnak, a gondorkásnak és Tokody Istvának, a harmoniumosnak. A „Gmündi Hegedűs”-t, a legendát

tartalmu melodramát, *Kozma Vilma* szavalta. Hegedű *Fekes László*, zongorán *Kánszki Lajos*, harmoniumon *Tokody István* kísérték. Az idegea motívumokkal telt darabot szép siker koronázta. „Rákóczi S'ralmát“, tároगत, gordonka és zongora kísérettel befejezésül a műkedvelők vegyeskara énekelte. A vesye-skarban szerepeltek: *Bartos Gizike*, *Bartos Mariska*, *Csuvara Gizella*, *Kozma Vilma*, *Leydth Mariska*, *Macsek Mici*, *Medveczki Jónka*, *Presztolánszki Annus*, *Tulassai Etelka*. Ha nem lett volna oly érdekes a műsor, a táncolni vágyó fiatalság hosszúnak is tartotta volna; de így észre sem vette senki, hogy kétórashosszáig kellemesen szórakozott. Reggel hatig kijutott a táncból is. Akkor kíváncsi jóéjszakát egymásnak a vendégek, akkor bucsuztak el viszontlátásra a jövő farsangon az új fogadóban.

— **Sport egyleti közgyűlés.** A Lévai Sport-egylet folyó hó 16-án este 6 órakor a Kaszinó étkezőjében közgyűlést tart. A gyűlés tárgyai: jelentés a lefolyt évről, számadások, köztisztviselés, a tisztikar megválasztása, indítványok.

— **A besztercebányai kereskedelmi és iparkamara közgyűlése.** A besztercebányai kereskedelmi és iparkamara január hó 29-én *Flittner Károly* elnökele alatt közgyűlést tartott. A napirend előtt tett fontosabb elnöki bejelentések: A kereskedelmügyi m. kir. minister a kerület 7 ipari munkását hosszús és becsületes munkásságuk eli méreésül 100-100 korona állami jutalommal és elismerő oklevéllel tüntette ki. A jutalmazott munkások között a legidősebb 54., a legfiatalabb 34 éve ipari munkás. A jutalomnak ünnepélyes átadásáról a kamara gondoskodott. A közös hadsereg jövő évi bakancs-szükségletéből 250 pár az alsókubini szövetkezetnek biztosított, más pályázó nem volt. — Két asztalos iparos állami munkagépeket kapott, egy késes pénzbeli segélyben részesített. — Az udvari szállítók állami címer használati jogosultsága tárgyában felolvasott ministeri rendelet ellen a kamara felír s kérni fogja, hogy az udvari szállítók a két állam címerének egymás mellett való alkalmazására köteleztesse, mert az egyik vagy másik állami címernek a z árukon külön-külön való alkalmazása az áru eredetét illetőleg a fogyasztók megtévesztésére alkalmas. — A kamara tagjainak megbízatása a folyó évben lejár, miért is az újjáalakulás iránt a szükséges intézkedések megtételtek, s a választásokat a minister elrendelte. A napirend során a következő ügyek tárgyalattak: A kis timárparosok megmentése érdekében javasolt börtönök rendezését elvileg helyesli a kamara, azonban az elérni remélt célt ez uton nem tartja elérhetőnek. — Az aukciók feltétlen jó hatást gyakorolnának a bőrök minőségének javítására s a jobb értékesítésre, viszont azonban éppen a kis timárok nyersanyag beszerzését megnehezítenék. — A ganyjaukcióknál tapasztalt hátrányok elkerülése végett a börtönök állami kezelése volna kívánatos. Az országos vasúti hálózat törvények egységes megállapítása tárgyában leérkezett ministeri leirat folytán az érdekeltesség s azomszédos kamarák véleményeinek alapján a közgyűlés a következő vasúti vonalak kiépítését tartja szükségesnek: Vác-Ipolyás; Korpona-Zólyom-Besztercebánya Stubnya-Ruika között létesítendő egy fővonal; Besztercebánya és Rózsahegy; Vöröskő-Poprád; Salm-cbánya és Németi; Léva-Verebély és Nyitra; Aranyosmarót-Kovácsi; Turdoain-Jáleana; Poltár-Kokova; Balassagyarmat-Vác vagy Verőce, Ipolyás-Léva és Léva-Ersekújvár között pedig helyi érdekű vonalak. A Garamberence-Salmecbánya közötti vasut rendeznyomtatvoltságúvá átépítendő. A sztraktörvény sürgös megalkotása érdekében a kormányhoz felterjesztést intéz a kamara. Ezzel egyidejűleg mozgalmat indít a munkaadók szervezkedése tárgyában, s e végből egy bizottságot küld ki. A petróleum és a robbanó anyagok tartása tárgyában kiadandó rendeletben a petróleumnak a robbanó anyagok közül való kivételét kívánja a közgyűlés. A vasúti menetrendek megállapításánál a kamarák véleményeinek meghallgatása érdekében felterjesztéssel fordul a kormányhoz. — Az iparos árának és a vasúti fuvardíjnak leszállítása érdekében szintén felír a ministerhez. Vamosmikola közeégnék 2 új vásár engedélyzése iránti kérelme elleneztetett. A fogyasztási szövetkezetek alapításának hatóságai támogatása ellen a közgyűlés tiltakozott, s pártoló felterjesztéssel támogatta a miskolci társakamara felterjesztését. — A lipótújvári kincstári élelmezési raktár beszüntetése iránt az egész járás kereskedői által beadott kérelmet a közgyűlés pártolta. — Végül tárgyalattott s elfogadtattott a kamara folyó évi költségvetése, mely 36320 korona szükségletet és 33470 korona fedezetet mutat.

— **A bors megyei gazd. egyesület** f. hó 14 én csütörtökön d. e. 9 órakor Léván a város ház termében tartandó igazgatóválasztmányi gyűlést tart. Tárgyai: 1. A megyei vasúti hálózat kiépítése ügyében Ordódy Lajos elöadóji javaslata. 2. Czukorrepatermelők f. hó 18-ikán tartandó országos congressusára előzetes tanácskozás és a végrehajtó bizottságba küldött 2 tagnak mandátum adása.

— **Gyászbeset.** *Tomaschek Sándor*, a bors megyei népbank lévai fiókjának könyvelője folyó hó 4-én életének 48-ik évében szívizéhibűdés következtében elhunyt. Temetése folyó hó 6-án délután 3 órakor történt.

Mélyen sujtott családja iránt általános a részvétel.

— **A lévai kath. legényegylet** folyó hó 10 én délután 5 órakor tartja évi rendes közgyűlést, melynek tárgyai: elnöki jelentés, jelentés a pénztár, könyvtár állapotáról, a köztisztviselés megállapítása, tisztviselők és választmány megválasztása.

— **A tanítóképző hangversenye.** Tegnap este folyt le a tanítóképző fényes sikerű hangversenye. A tegnapi mulatságot már sokan óhajtották, különösen a közönség azon része, mely az ifjúsági estélyeken szokta kivenni részét a farsangból; várták annyival is inkább, mert a múlt évben az ifjúság mulatsága elmaradt. Ebből is magyarázható az a feszelten jókedv, mely most is, lapunk zártakor mint egy rózsafelhő lebeg a táncoló ifjú párok felett. A hangversennyel ez uttal csak röviden foglalkozhatunk, annyit mindenesetre megjegyezvén, hogy a tegnapi előadás méltán sorakozott az előbbi szép sikerű ifjúsági előadások közé. Sőt ez uttal értékes ajándékkal is kedveskedett az ifjúság: a nagy zenekarral, melynek nemcsak terjedelme imponált, de a játék biztonságos szabatos egyöntetűsége. Ezy olasz opera részletét játszották megnyitó gyanánt; a játék a tökéletes készűtség benyomását tette s általános nagy tetszést aratott. Igen szép és sikerült volt a *Czelli Búcsú cz.* melodráma is, melynek szövegét (Éndrődy Sándortól) *Bató Géza* szavalta igen hatásos, érzelmes festéssel; a szöveghez pompásan simuló, kifejezetteljes zenekísérettel (Köveskúti Jenőtől) *Dostler* és *Arnold* IV-ed évesek játszották zongorán illetőleg harmoniumon.

— *Bém, Kaufmann, Kánszky és Vízváry* IV ed évesek négy hangon népdalokat énekeltek, a művészekhez illő nehéz feladatot elég sikerrel oldották meg. *Práger K. Arany* Jánosnak *Pázmány lovag* című vig balladáját szavalta kitűnő humoros alakítással. Ezután két kamara-zenekar következett; a játék szabotossága szakavatott betanítást és vezetést árult el, különösen a *verbungos* okozott szűnni nem akaró tapsokat. Majd az énekkar egy férfiegyest adott elő: *Grand Cafféban*, *Lányi Ernőtől* (Szabolcska költeményére.) A darab nehézségeit szépen oldották meg az énekesek, bár az ilyen rapszodikus darab értékét egy hallásra bejósol megítélni. Végül *Erkel Ferenc Takarodóját* énekeltek a zenekar kísérete mellett; a zajos tetszettel fogadott darab méltó befejezése volt az igazán értékes műsornak. A tanítóképző ezen sikerült hangversenyében a lévai művészeti élet biztató hajszalhasadást látjuk.

— **Országos képviselők járandóságai.** Abból az alkalomból, hogy a francia szenátus és képviselőház tagjainak járandóságait közelebb felemelték, a „Tempus“ a népképviselők járandóságairól a következő kimutatást közli: Franciaországban most évi 15000 frank, szabadjegy az államvasutakra és havi 10 frankért kedvezményes jegy az összes vasutakra. — Ausztriában 20 korona naponként az ülészak tolyamán, utiköltség megtérítés. — Magyarországon 5000 korona évenként, 1600 korona lakbér. — A Németbirodalomban 3000 márka évenként, a melyből minden egyes ülés elmulasztásáért 20 márka levonatik, vasúti szabadjegy. — Poroszországban 15 márka az ülészak minden egyes napjára, szabadjegy a vasuton. — Belgiumban 4000 frank évenként, vasúti szabadjegy. — Bulgáriában 20 frank naponként az ülészak tartama alatt, vasúti szabadjegy. — Dániában 10 korona naponként, de ha az ülészak 6 hónál tovább tart, az ezen túl terjedő napokra csak 6 korona, vasúti szabadjegy. — Görögországban 1800 frank évenként, vasúti szabadjegy. — Oaszországban semmi díjazás, vasúti szabadjegy. — Norvégia, 12 korona naponként az ülészak tartama alatt, egy ingyenes menet a vasuton, ingyenes gyógykezelés, ingyenes temetés. — Hollandiában 2000 hollandi forint évenként és egy ingyenes menet a vasuton. — Portugália, díjazás nincs, vasúti szabadjegy. — Sverbiában 15 frank naponként, egy ingyenes menet a vasuton. — Svájc, 20 frank naponként és egy ingyenes menet. — Oroszországban 30 frank naponként, egy ingyenes menet. — Amerikai Egyesült Államokban 25000 frank évenként, egy ingyenes menet, 625 frank átalány.

— **Szőlőbirtokosok figyelmébe.** Tavaszra ismét sok új szőlő kerül ültetésre, e munkánál „A szőlő helyes ültetése“ című könyv sok helyes utbaigazításával nagy segítségére van a szőlőbirtokosoknak. Ne mulassza el tehát senki e hasznos könyvet megrendelni, mely *Maurer János* (Kecskemét) ősmert szakember irt, ára füve 2 kor., kötve 2 kor. 50 fill. Uyanott rendelhető meg „A szőlő helyes metszése“, mely könyvnek jellegje: „Szőlőt metszeni könnyű, de helyesen metszeni nehéz!“ Ara füve 2 kor., kötve 2 kor. 50 fill. — Megjelent a „Szőlőszeti és Borszási Lap Naplóra“ is az 1907-ik évre, dus, változatos, tárgyilagoss és egészen új tartalommal. Ara 1 kor. Megrendelhetők az ár előlege beküldése mellett a szerzőnél: *Maurer János*, Kecskemét.

— **Közönség köréből.** **Elszámolás.** A Kath. Kőr febrúar 2-iki estélyén felülfizettek: Pály István 1 K., özv. Dombay Lajosné 40 fill., Kónya József 3 K., Macsek István 1 K., Hlavács József 40 fill., Kovács N. 40 fill., özv. Medvekiné 40 fill., Oadrej-

kovics Testvérek 2 K., Bányik József 40 fill., N. N. 1 K., Zaltszám 2 K., Korbélyi Sándor 40 fill., Preiner nővérek 1 K., Vidinszky Géza 1 K., Guba János 1 K., Tonhaizer Ferenc 40 fill., Presztolánszki Béla 1 K., Váry Kálmán 40 fill., Csernák Izidor 1 K., Zschorák Sándor 40 fill., Dódek János 2 K., Zvrchokril N. 2 K., Fekes N. 1 K., Medvegy Lajos 2 K., N. N. 40 fill., Schill Tivadar 40 fill., Bem Antal 40 fill., Psik Izabella 40 fill., Nappel Rezső 2 K., Horváth Gáspár 40 fill., Balbach Lajos 2 K., Tulassai József 1 K., Bilcsék József 1 K., dr. Kersék János 1 K., Bobb László 40 fill., Hunyady 40 fill., Ruzsicska Károly 50 fill., Ordódy Endre 8 K. 40 fill., Faragó Samu 3 K. 40 fill., Bogner N. 3 K. 40 fill., Hetzer Adolf 2 K. 40 fill., Hoffman Ferenc 2 K., Nagy Arthur 1 K., Bucsek Lajos 40 fill., Halász István 40 fill., Ghimesy Mihály 1 K., Bellan Adoltné 40 fill., Köveskúti Jenő 2 K., Kabina Ervin 1 K., Svarba Endre 40 fill., Bódogh Lajos 2 K., 40 fill., Levatic Gusztáv 1 K., N. N. 40 fill., N. N. 40 fill., Végli József 1 K., 40 fill., Suberth Pál 1 K., Pindur 40 fill., Dubovszki 40 fill., Bartoss 40 fill., Bogner Gyula 3 K. 40 fill., Szabó József 1 K., Balogh Lajos 40 fill., Paskes 40 fill., E. P. 40 fill., Baragi Jenő 40 fill., Báthy László 20 K., N. N. 40 fill., Csérházy Sándor 5 K., Turóczi Kornél irgalmas rendfőnök 20 K., Sárhegyi János 1 K., Weiss Ferenc 1 K., Kucsera József 1 K., Jenei Bertalan 1 K., Jónás Imre 4 K. A kegyes adakozóknak ez uton mond hálás köszönetet a

Rendezőség.
Köszönetnyilvánítás.

A lévai nőegylet által fentartott „Stefánia árvaház“ részére a múlt év öszgyűjtésének eredménye:

(Folytatás.)
Kaveggia Kálmán 4 kor., Szentes Ignácné 20 fill., Sztolár Mihályné 1 kor., özv. Bartos Istvánné 1 kor., Golcán György 2 kor., Bolányi Józsefné 40 fill., Nyitrai Jánosné 2 kor., Dr. Elek Mórné 2 kor., Mácsay Lukácsné 2 kor., Tauróczy János 60 fill., Bartos Istvánné 1 kor., Berger Samu 40 fill., özv. Veress Lajosné 60 fill., Radecsné 10 fill., Uharik Mihályné 40 fill., Szabó Józsefné 20 fill., Tonhaizer F. 1 kor., Jánossy Antalné bab és burgonya, Jánossy Istvánné 40 fill., Lauter Henrik 3 kgr. zsír, Mészaha Györgyné 1 putnyó krumpli, Bizik Jánosné bab, Jéka Jakabné 4 l. bab, Bélikné bab, Árendás Anna 4 l. bab krumpli, Szepessy Józsefné 4 l. bab, Adamcsa József krumpli, Tonhaizer M. 2 kor., Hegedűs Béla 50 fill., Szabó Dávid 10 fill., Mordinyi Gusztávné 40 fill., Duska Imre 40 fill., Dacsek Ernőné 1 kor., Belopotoczky Árpád 1 kor., Ungár 30 fill., Rudnyánszky Tituszné 2 kor., N. N. 1 kor., Neumann Dávid 5 kgr. kenyér, Oszuska János krumpli, ifj. Szűcs Istvánné krumpli, Szabó Andrásné krumpli, Guresek József krumpli és bab, Rakovszky Lajosné 40 fill., Tóth Samu 20 fill., Csillag Ferencné krumpli és bab, Gutray Lajosné 2 l. bab, Turay László 2 kor., özv. Nagy Sándorné 1 kor., Fülöp János 20 fill., Szabó Sándorné 12 fill., özv. Huszár Kálmánné 60 fill., Tomaschek Sándorné 1 kor., Rosenbamm Adolfné 1 kor., Tulassay-né 60 fill., Szilassy Dezsőné 2 kor., Lútele Tivadar 1 kor., Sárhegyi Jánosné 1 kor., Svarba Endre 1 kor., Sztankay Józsefné 2 kor., Krizsmanek Károly 60 fill., Ambruska Mihály 30 fill., Kiss Jónásné 40 fill., N. N. 20 fill., Hochraiter János 20 fill., Dubovszky János 1 kor., Rác Jánosné 1 kor., Bajacsek Jánosné 1 kor., Híszler 10 fill., Weiner 1 kor., ifj. Gal Jánosné 50 fill., Daich Gábor 40 fill., Hasznos Andrásné 6 fill., B. Jusz Istvánné 10 fill., Madarász Istvánné 60 fill., Gentler Károly 40 fill., Ákossy János 40 fill., Balaza Istvánné 1 kor., Matillák Bétáné 10 fill., Nappel Rezsőné 1 kor., Kovácsik János 1 kor., Kreko Sándor 50 fill., Németh Béla 60 fill., Mátéfy 60 fill., N. N. 60 fill., Zschorák Mórné 2 kor., Brauner Károlyné 60 fill., Juhász Lajosné 40 fill., Totozer Jenőné 14 fill., Fabián Józsefné 10 fill., Koncz Lajosné 49 fill., ifj. Dosztál János 20 fill., Svarcz Johanna 40 fill., Knapp N. 20 fill., Csibulka Rezsőné 1 kor., Demeter Sándorné 1 zsák krumpli, Neumann Samu 30 fill., Wilhelm Jakab 20 fill., Stosius Ernő 3 kor., Alt Jánosné 1 kor., Dobrova János 1 kor., Berger Ignácné 40 fill., Márkus 1 kor., Vida Jónás 20 fill., Tolnayné 10 fill., Nemeskóné 16 fill., Meda 40 fill., Csérnyikné 40 fill., Kalocsay Gyuláné 1 kor., Szeiler Győző 80 fill., Erdősi Lipótné 2 kor., Body Lászlóné 1 kor., Jenei Bertalanné 1 kor., Balázs Dávidné 20 fill., Kasnei János 40 fill., Vadkertyné 20 fill., Uhlák Mihályné 20 fill., Klicsok Imréné 60 fill., Mala György 40 fill., Ákncs Istvánné 40 fill., Szepessy Istvánné 80 fill., Schoeller Gusztáv lovag 20 kor., Benkovic Gézáné Armaróth 2 kor.

Lévai piaciárak.
Rovatvezető: Kónya József rendőrkapitány.
Busa m.-mátsánként 13 kor. 20 fill. 13 kor. 40 fill. — Kétszeres 12 kor. 40 fill. 12 kor. 60 fill. — Rozs 11 kor. 20 fill. 11 kor. 80 fill. — Arpa 12 kor. 40 fill. 13 kor. 60 fill. — Zab 13 kor. 80 fill. 14 kor. 20 fill. — Kukorica 10 kor. 40 fill. 10 kor. 80 fill. — Lencse 26 kor. 40 fill. 27 kor. 40 fill. — Bab 16 kor. 20 fill. 16 kor. 80 fill. — Kéles 9 kor. 40 fill. 10 kor. 40 fill.

Közönség köréből.
Elszámolás.
A Kath. Kőr febrúar 2-iki estélyén felülfizettek: Pály István 1 K., özv. Dombay Lajosné 40 fill., Kónya József 3 K., Macsek István 1 K., Hlavács József 40 fill., Kovács N. 40 fill., özv. Medvekiné 40 fill., Oadrej-

Az anyakönyvi hivatal bejegyzései.
1907 évi február hó 3-tól 1907 évi február hó 10-ig.
Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Horváth István Szűcsné E.	leány	Juliana
Péczka József Czupper Erzs.	fiú	halva szül.
Béres Mária	leány	Mária
Friedman Izidor Reisz Jozefin.	fiú	Ferencz

Házasság.

Vőlegény és menyasszony neve	Vallása
ifj. Horváth Károly Major Anna	róm. kath.

Halálozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Torda István	3 hónap	Tüdőgyulladás
özv. Lipták Jánosné	70 év	Tüdőbőgdaganat
özv. Torma Péterné	60	Májzsugorodás
Tomaschek Sándor	47	Szívbenulás
Svarcz Samu	78	Gutaütés
Tóth Dávidné Váci Zs.	30	Tüdőgümökör
özv. Glaser Mór	86	Ér elmeszesedés
Czimerman Mária	18	Tüdőgümökör

Nyilttér.

ÉRTESÍTÉS!
Van szerencsém a v. é. közönség ezives tudomására adni, hogy **LÉVÁN** f. év február 1-én Koháry-utca 26 ik számú házban

Bádogos műhelyt

nyitok, hol minden e szakmába tartozó munkákat készítek **terek és rajzok után**, u. m.: diszes tető ablakokat, esucsoakat, éleket, bordákat, vízgyűjtő medencéket, épületek, templomok, tornyok fedését, javítását és festését.
Elvállalom légszesz, vízvezeték, fűdősobák s angol clozetok berendezését. Villanyvilágítási hálózatok, villamos csengők, házi telefonok, villámhárítók felszerelését és javítását.

Raktáron tartok fürdőkadakat, melyeket a t. cz. közönségnek kölcsön használatra is átengedek. Becses pártfogásukat kérve maradtam a t. cz. közönségnek

hazaifias tisztelettel
ÉDER KÁLMÁN
épület- és üzemtűbádogos, vízvezeték- légszesz- és villamvezeték berendező.

Kiadó lakás!
2 szép, udvari szoba és konyha május 1-től kiadó.
Cím e lap kiadóhivatalában.

Bérek
Gőzekével megszántott területeket egy vagy két évi termelésre. Bér megállapodás szerint; ajánlatokat kér
Simek Armin Leker.

Butorozott szoba
Ladányi-utca 21-ik szám alatt kiadó.

Eladó ház
és egy külön ház telek
Honvéd u. 43 számú ház és egy külön háztelek szabadkézből eladó esetleg bérebe adó. Bővebbet **Sztolár Mihálynál** (Hidegpinczében.)
Tartós bérlet esetén a ház nem lesz eladva.

Kiadó lakás!
László-utca 6 sz. alatt
2 szoba, előszoba, konyha és éléskamrából álló lakás esetleg kerttel f. évi május 1-ére kiadó.
Bővebb felvilágosítást ad
özv. Neumann Adolfné.

Kiadó lakás!
Kohári utca 22 sz. alatt 4 szoba, előszoba, konyha, éléskamra, pince, fáskamra és gyümölcsöskert folyó évi május 1-étől kiadó. Bővebb felvilágosítást ad:
Özv. Váray Lajosné Kohári-utca 57 sz.

MEGHIVÁS.

A LÉVAI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSULAT

XLI. ÉVI

rendes közgyűlését

folyó évi márczius hó 3-án

dél előtt 10 órakor saját épülete tanácstermében fogja megtartani, melyre a t. részvényesek ezennel meghivatnak.

Tárgyai:

1. Közgyűlési elnök és jegyző választása, s a jegyzőkönv hitelesítésére két tag kiküldése.
2. A zárszámadások előterjesztése, az igazgatóság javaslatai a felügyelő bizottság jelentésével; a mérleg megállapítása; a nyereség felosztása és felmentvény iránti határozat hozatala.
3. Egy igazgatósági tag megválasztása az alapszabályok 26. §-a értelmében.
4. Az alapszabályok 13. 17. 18. 20. 85. 90. és 92. §-ainak módosítása.
5. Az alapszabályok 15. §-a alapján netán beérkező indítványok tárgyalása.

Kelt Léván, 1907. február hó 7-én.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályok 13. §-ából. A közgyűlésen csak oly részvényes gyakorolhatja jogait, ki a közgyűlési meghívó kelte előtt legalább 60 nappal már a részvényesek könyvében részvényesként be volt vezetve, s ki ily tulajdonjoga részvényét a közgyűlés előtt legalább is egy órával az intézet pénztáránál letéteményezte. A zárszámadások a pénztárat hivatalos helyiségében naponként d. e. 9-12 óra között megtekinthetők.

Tartozik Mérleg-számla 1906 évi december hó 31-én Követel

F. k. lapsz.	Vagyon:	Korona		fill.		F. k. lapsz.	Teher:	Korona		fill.	
		1	2	1	2			1	2		
47/III.	Pénztári készlet			6720	59	190	Részvényalapítók				200000
48/III.	Váltó tárcza					11/III.	Tartalék alap	150000			
49/III.	Kamatkozó jelzálog kölcsönök	1,673,784			93	191	Veszteségi tartalékalap	20000			
23/III.	Törlesztéses jelz. kölcsönök	1,025,894	82	269,967	82	281	Ertékbiztosítási alap	10000			180000
53/III.	Kézi zálog és előlegek			86316		192	I. nyugdíjalap	40000			
277	Ertékpapírok			138000			II. nyugdíjalap	14989	32	54989	32
6/III.	Előlegek és óvási díjak			599		25/III.	Betétek				2428126
16/III.	M. kir. postatakarékpénztár és O. M. bank giro számláján			1475	66	26/III.	Engdm. utján átr. jelz. kölcs.				190147
289	Előlegek jótékonyoz. adak.			1470		51/III.	Felnevelt részv. osztalékok				200
193	Intézeti ház			100000		18/III.	Viszleszámitolás				138500
8/III.	Kölcsönök átmenő kamatai			3828		9/III.	Zálogeladási fölösleg				81
225	Kölcs. utáni hátr. kamatok			23261	63	222	Kölcsönök után 1907 évre előre bevett kamatok				40177
282	Atmeneti tételek			4500			Nyereség mint egyenleg				60125
14/III.	Butor és felszerelések			5000							
				4290348	07						4290348

Léván, 1906. december hó 31-én.

Igazgatóság:
Holló Sándor s. k.
igazg. elnök.

Könyvvezetésért:
Mercáder Alajos s. k.
főkönyvvezető.

Ezen mérleg-számla a kereskedelmi törvény 192 §-a értelmében a fő- és mellék könyvekkel összeegyeztetve, valamint a kimutatott értékek leltározatán, azokat helyesnek és megegyezőnek találtuk.

Dr. Lakner Zoltán s. k.
felügyelő bizotts. tag.

Dr. Kmoskó Béla s. k.
felügyelő bizottsági elnök.

Fizély Lajos s. k.
felügyelő bizotts. tag.

*) Betétként kezeltetik.

Hirdetmény.

A Lévai kereskedelmi bank r. t. folyó hó 7-én tartott rendes közgyűlésén elhatározott, hogy az intézet részvénytőkéje

1000 drb. ujonnan kibocsátandó részvény

által 400000 koronára emeltessék fel: és pedig bocsátassék ki 1000 drb. részvény 205 korona árfolyamon, a régi részvényeseknek elsőbbséget biztosítva és pedig minden régi részvényre egy új részvényt.

A régi részvényesek által elővételi joguk igénybevétele mellett nem jegyzett új részvények pedig 220 korona árfolyamon bocsátassanak új részvény jegyzők rendelkezésére.

A régi részvényeseknek a nekik biztosított elővételi jogon túl eszközölt többlet jegyzései az előnyös ár mellett szintén figyelembe fognak vétetni de csak azon esetben és annyiban a mennyiben a kibocsátandó részvények sem az elővételi jog gyakorlásával sem pedig új részvényjegyzők által nem jegyeztettek. Az új részvények jegyzésének zárdejéül **1907. márczius hó 31-ike** tűzött ki.

A befizetések következőképen teljesítendőek:

A részvények jegyzésénél fizetendő	30%	azaz	61.50	illetve	66	korona.
1907. május hó 15-ig	30%	"	61.50	"	66	"
1907. augusztus 15-ig	40%	"	82.—	"	88	"

mely részlettel egyidejűleg fizetendő részvényenként 3 korona a bélyeg illetékek és felmerült egyéb költségek megtérítésére.

Az ujonnan kibocsátandó részvények az 1907. évi jogokban a régi részvényesekkel egyenlően részesülnek, tartoznak azonban 1907. évi január hó 1-től az egyes befizetésekig 6% kamatot fizetni.

A részvény jegyzőknek azonban szabadságában áll több részletet vagy valamennyit egyszerre befizetni mely esetben kamat csakis a befizetés napjáig számítható.

A részvény tőke emeléséből származó árfolyam különbözet, a felmerült költségek levonása után, a tartaléktőkéhez csatolandó.

Léva, 1907. február 7-én.

**A lévai kereskedelmi bank
részvénytárs.
igazgatósága.**

Mühle Vilmos
cs. és kir. udvari szállító
TEMESVÁR
Mag. növény-, Rózs- és Fa-
Nagytenyészetek.
(Művelési terület 94 hold)
VILÁGKIVITEL!

**A legjobb magvak kerti és mezei
veteményezésre.**
(Mühle magvai jóságban elérhetők, de ebben felülmulhatatlanok.)
A legnemesebb gyümölcs-, dísz- és sorfák
(Mühle fái többször átültettek, jól iskoláztattak, mindeütt jól és biztosan gyarapodnak.)
A legszebb fenyőfélék, díszcserjék, rózsák stb.
(Mühle művelései mind télállóak, dísz- és kuszócserjéi, valamint rózsái a létező legszebb virágok.)
Postacsomagok magvakkal 5 koronán felüli értékben bárhová bérmentve küldetnek. — Mühle kertészeti kézikönyvei dílettársok számára a legjobbak, megrendelésekhez ingyen csatoltatnak, — páratlan a maga nemében — kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldetnek.
Dúsan illusztrált főárjegyzék

Névjegyek, meghívók és eljegyzési-kártyák
legdiszesebb kivitelben
készítettnek
Nyitrai és Társánál Léván.

Védjegy: „Horgony!”

A Liniment. Capsici comp.,

a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyított háziszser, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közszenyét, csúznál és meghűlések-nél, bedörzsölés keppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevasárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.—.50, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerháza az „Arany oroszlanhoz”,
Prágában.

Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

**Első Alföldi Cognacgyár Részvénytársaság és
Szeszfinomítógyár Kecskeméten. Ajánlja:**

Barack-pálinka	Kecskeméti keserű
Barack-cognac	Kecskeméti gyomorkes.
Barack-crème	Kecskeméti gyógykésérű
Tulipán likőr	Tulipán cognac
Jéglikőr	48-as likőr
Port-Arthur-kes.	Influenza elleni likőr
Porth-Royl rum	Cake-Walke likőr
Kecskemévidi	Malakoff és Mogador

különlegességeit.
Kapható:
Kertész Lajosnál Léván.

Bars- és Hontmegyerésére
érczkoporsó főraktár Kern Testvéreknél Léván.

Beschoner A. M.

első cs. kir. osztr.-magyar-, német franczia-, olasz- és orosz szabaddalmazott érczkoporsó gyárából.

Ezen szabadalm. érczkoporsók Európában majd minden egészségügyi hatóságok által nemcsak a hullák szállításához, leginkább légmentességük miatt, mi által az légártalmas szesz (hullaméreg) kigőzölgését akadályozzák, a legjobban ajánlatnak.

Szép kiállítása, gazdag díszítése, olcsósága, tartóssága, sir- és sirboltokban használhatósága ezen gyártmányoknak kivívták minden művelt országban a legnagyobb elterjedést, ára 8 frttól 100 frtig.

Fakoporsók gyermekek részére 3 forinttól, felnőtteknek 8 forinttól 15 frtig.

Ugyszintén siremlékek, vaskerítések, kereszték, szemfedelek, párnák, koszorúk, szalagsokrok stb. nagy választékban jutányos áron.

Kaphatók KERN TESTVÉREKNÉL Léván.

Megjelent és még mindig kapható
az **1907-ik** évre szülő

BARSI nagy képes naptár
Barsvármegye címtárával ára 80 fillér.

Garamvölgyi Protest. naptár
ára 50 fillér.

BARSI kis képes naptár
ára 30 fillér.

Kaphatók:
NYITRAI ÉS TÁRSA
könyvkereskedésében Léván.